

Desatero pro šetření energie v domácnostech

- 1** Zkuste se vyhnout nadměrnému vytápění a raději se i doma oblečte podle aktuálního ročního období a počasí. Ideální pokojová teplota se pohybuje kolem 20 °C. Každý stupeň Vám ušetří minimálně 5 % nákladů na energie.
- 2** Optimální regulace teploty se provádí prostřednictvím ventilů na radiátorech, termostatem nebo přímo zdroji tepla, nikdy ne otevíráním oken. Můžete si nastavit nižší teplotu po dobu, kdy spíte nebo se pohybujete mimo obydlí. Radiátory a další zdroje tepla by neměly být zakryty záclonami nebo prádlem, jinak teplo nebude proudit efektivně. Zároveň by okna a dveře měly být co nejvíce utěsněny proti průvanu.
- 3** Zdroje tepla a teplé vody je potřeba správně nastavit. Důležité je provádět i pravidelné revize, které mohou odhalit vady vedoucí k vyšší spotřebě energie. Zvažte výměnu zastaralých zdrojů za jejich úspornější alternativy, jako jsou například tepelná čerpadla. Zvažte investice do fotovoltaických anebo solárně termických systémů na střechu, které Vám umožní snížit objem nakupované energie.
- 4** S využíváním teplé vody se pojí nemalá část spotřeby energie domácností. Zvolte proto namísto koupání rychlou sprchu. Zkuste zkrátit dobu sprchování a zvažte pořízení úspornější sprchové hlavice s nižším průtokem vody. Každá zbytečná minuta sprchování Vás může za rok vyjít až na 1 000 Kč.
- 5** Při opuštění místnosti nezapomeňte zhasnout světla. Další úspory můžete docílit výměnou žárovek s vysokou energetickou spotřebou za LED nebo další úsporné alternativy, které Vám mohou ušetřit až 90 % energie na osvětlení.
- 6** Efektivní využívání spotřebičů Vám ušetří tisíce korun ročně. Při praní zvažte program využívající teploty 30 °C a perte až tehdy, kdy máte pračku naplněnou. Obdobně lze významných úspor dosáhnout i při využívání myčky nádobí. Rychlovarnou konvici naplňujte jen takovým množstvím vody, které skutečně v daný okamžik spotřebujete. Vhodné je pravidelně odmrazovat mrazák, protože námraza zvyšuje jeho spotřebu energie. Nenechávejte spotřebiče typu televize nebo monitor v pohotovostním režimu, protože i tak spotřebují nezanedbatelný objem energie.
- 7** Při vaření lze taktéž ušetřit energii. Například nákupem indukční varné desky ušetříte více než 50 % energie.
- 8** Zvažte rekonstrukci budovy. Komplexní renovací zahrnující zejména zateplení obálky, výměnu oken, instalaci moderního zdroje vytápění můžete dosáhnout snížení ročních nákladů na provoz až o 50 %.
- 9** Nevíte si rady? Využijte bezplatných služeb energetických konzultačních středisek EKIS, které pokrývají všechny typy budov. Experti v oblasti energetiky Vám poradí, jak ušetřit. Nově Vám i bezplatně připraví návrh energetických opatření.
- 10** Požádejte si na renovaci rodinných i bytových domů o dotaci z programu Nová zelená úsporám. S dotacemi, tvorbou dotační žádosti i další administrativou pro získání dotace vám pomůžou energetická konzultační střediska EKIS nebo pracoviště Státního fondu životního prostředí.

Rady s energiemi na objednávku. Novou službu nabízí odborníci spolupracující s MPO

Úsporná opatření mohou pomoci domácnostem, podnikům i obcím omezit dopady vysokých cen energií. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) nabízí možnost si nechat zdarma v této oblasti poradit. Tuto službu poskytují kvalifikovaní energetičtí odborníci sdružení pod značku EKIS. Jejich služby navíc MPO nově rozšiřuje tak, aby tito konzultanti mohli po domluvě s představiteli obcí vyjet přímo za občany a rady ohledně energií tak poskytovat na více místech po celé republice.

České domácnosti spotřebovávají v průměru o 20 procent energií více, než jaký je průměr v rámci EU a mají dokonce třetí nejvyšší spotřebu v EU na vytápění. To znamená, že právě v oblasti energetických úspor a rozumného snižování spotřeby spočívá velký potenciál české energetiky, jak se postavit současné krizi způsobené ruským zneužíváním energetiky jako zbraně.

„Úspory energií pomáhají snižovat účty za energie napřímo, ale nižší spotřeba energie tlačí také na pokles cen energií na světových trzích. Úspory energie jsou důležité samozřejmě také z hlediska zajištění dostatečných zásob plynu po celou zimu. Proto je naším cílem poskytnout veřejnosti v oblasti úspor energií maximální podporu,“ říká **ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela** s tím, že právě bezplatné služby energetických specialistů jsou jedním z jejich forem. Celkem je v této poradenské síti MPO sdruženo 224 odborníků z 36 měst.

„Odborníci dokáží domácnostem, ale i firmám či obcím poradit s nejrůznějšími opatřeními – od výběru úsporného osvětlení, přes správné vytápění a plánování rekonstrukce až po velké projekty energeticky úsporných staveb. Pomohou také s dotacemi, tvorbou dotační žádosti i s další administrativou pro získání dotace. Nově také bezplatně připraví návrh energetických opatření,“ říká **ministr Síkela**.

Novinkou je také to, že tito odborníci nyní mohou po domluvě se zástupci obcí poskytovat své rady také mimo svou kancelář a vyjet přímo za občany. Tuto službu nazýváme mobilní EKIS, tzv. M-EKIS. MPO se podařilo zajistit služby energetických konzultantů působících napříč územím republiky tak, aby si tuto službu mohli objednat představitelé co největšího počtu obcí. Po domluvě s obcí přijedou a seznámí přítomné zájemce s možnostmi, jak uspořit energii. Jsou také připraveni provést individuální osobní konzultace přímo ke konkrétní nemovitosti a těmto zájemcům navrhnou konkrétní úsporná opatření. Služby mobilních energetických konzultantů a jejich výjezd je možné si domluvit přímo s nimi. Jejich seznam a kontakty jsou na www.mpo-efekt.cz/cz/ekis/strediska-EKIS.

Podle jednoho z poradců ze sítě EKIS Pavla Konečného je způsobů, jak ušetřit energie, velké množství. *„V kontextu zvyšujících se cen energií se nás lidé nejčastěji ptají na úspory energií a jejich zdroje. Tedy na to, jakým způsobem zateplit, jestli využít tepelné čerpadlo nebo zůstat u stávajícího způsobu vytápění, případně jak nainstalovat fotovoltaickou nebo fototermickou elektrárnu,“* říká odborník **Pavel Konečný**. Sám mezi prvními kroky při realizaci úspor doporučuje instalaci úsporných spotřebičů od žárovek po pračku nebo zateplení budovy kvůli unikům tepla, které může zamezit ztrátám tepla ve vyšších desítkách procent.

Dalším opatřením, které může obcím se snižováním energií pomoci, jsou dotace na zpracování Místní energetické koncepce. *„Místní energetická koncepce by tak měla být dokumentem, podle něhož by místní samospráva měla postupovat při komplexním řešení zajištění dodávky a spotřeby energie v příslušné lokalitě nebo také při dílčích řešeních v rámci jejich jednotlivých částí,“* říká **ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela** a dodává: *„Města a obce mohou požádat o dotaci na zpracování této koncepce. Ta by měla být nástrojem*

a návodem, jak optimalizovat dodávku energie vůči energii spotřebovávané v konkrétní obci nebo dobrovolném svazku obcí.“

Koncepci je možné vytvořit pro jednotlivé obce nebo města a také pro dobrovolné svazky obcí v případě, že jde o několik obcí, u kterých lze zpracovávat místní energetickou koncepci dohromady. Alokace výzvy pro rok 2023 činí 13 milionů korun. Více informací k výzvě najdete [zde](#).

Škola hrou: Pojízdná učebna techniky

Ministerstvo dále nabízí možnost využít pojízdnou učebnu techniky – speciálně upravený a moderními technologiemi vybavený kamion, který může dorazit do kteréhokoliv města nebo obce v Česku. Pojízdná učebna představuje žákům techniku a řemeslo v moderním hávu. Projekt se shledává s mimořádným přijetím zejména v menších obcích a městech, kde se podobné aktivity z různých důvodů realizují jen výjimečně. Příkladem může být nedávná návštěva základní školy v Bohumíně – Pudlově, kde byli z projektu nadšeni nejen žáci, ale i učitelé. Cílem projektu je zvyšovat zájem o techniku a řemeslo u dnešní mládeže a současně ji vést k odpovědnému a udržitelnému využívání moderních technologií a obecně k ekologickému chování.

V rámci projektového dne je pro žáky připraven nově program zaměřený na úsporu energií a udržitelnou spotřebu vody a tepla. Další novinkou je spolupráce s projektem EKIS. V rámci odpolední části projektového dne mají zejména učitelé, ale i rodiče a další obyvatelé obce možnost zdarma využít nabídku bezplatných konzultací energetických specialistů.

Informační linka 1212

S aktuální vládni pomocí s vysokými cenami energií a s úsporami poradí linka 1212. Operátoři jsou dostupní každý všední den od 8:00 do 16:00. Volání na linku je zpoplatněno dle tarifu volajícího. Součástí rozsáhlé poradenské sítě ministerstva jsou manuály jak pro domácnosti, podnikatele, tak malé a střední firmy a státní správu. Samotný resort jde příkladem – díky úsporným opatřením uspořil už 20 procent plynu a 13 procent elektřiny.

Aktuální informace o vládni pomoci s vysokými cenami energií včetně poradenství a manuálů na úspory energií jsou dostupné také na webu www.energiezamene.cz, kde ministerstvo začne mimo jiné zveřejňovat aktualizovaná data o stavu zásobníků a o aktuální spotřebě.

Kampaň ke státní pomoci a poradenství

Ministerstvo průmyslu a obchodu spustilo kampaň ke státní pomoci a poradenství v oblasti energií. Cílem kampaně je informovat veřejnost o možnostech bezplatného poradenství EKIS v oblasti úspor energií a o technických detailech státní pomoci občanům, firmám a veřejným institucím s vysokými cenami energií. A také o tom, co je třeba, aby potřební na tuto pomoc dosáhli. „Samotný spot dále cílí na společenskou soudržnost a na to, že její důležitou součástí jsou i úspory energií. Vidíme, že snižující se spotřeba má velmi pozitivní efekt v podobě klesajících cen a zároveň zvyšuje jistotu, že plynu bude v zimě dostatek,“ říká ředitel odboru komunikace a tiskový mluvčí Vojtěch Srnka.

Jak můžeme šetřit energii ve veřejných budovách

1. Začněte sběrem dat. Zjistěte základní informace o objektech, které spravujete. Zvažte zavedení energetického managementu.
2. Zapojte své zaměstnance, změna začíná u každého z nás. Vzdělávejte zaměstnance o energeticky úsporném chování.
3. Významné úspory jsou ve vytápění. Nainstalujte termostaty a nastavte teplotu, které se pohybuje kolem 20° C. Každý stupeň dolů Vám ušetří minimálně 5 % nákladů. Velkých úspor lze docílit i kontrolou času, kdy vytápíte.
4. Základem efektivního letního chlazení kanceláří je vhodné zastínění oken. Zároveň by nemělo docházet k nadměrnému ochlazení místností. Ideální, jak z hlediska energetického, tak ze zdravotního, je udržovat rozdíl mezi teplotou chlazeného interiéru a okolí budovy v rozmezí do 5 °C.
5. Vyměňte neúsporné žárovky za jejich LED alternativy, které využívají až o 90 % méně energie. Zhasínejte světla v nevyužívaných prostorech a na chodbách. Vhodnou dlouhodobou prevencí může být i pořízení pohybových čidel.
6. Pořídte si energeticky úsporné spotřebiče a informujte zaměstnance o jejich úsporném využívání.
7. Zvažte rekonstrukci budovy. Komplexní renovací zahrnující zejména zateplení obálky, výměnu oken, instalace moderního zdroje vytápění můžete dosáhnout snížení ročních nákladů na provoz až o 50 %.
8. Požádejte si na rekonstrukci budov a veřejného osvětlení o dotaci. Pro prvotní konzultaci využijte bezplatných služeb konzultačních středisek EKIS nebo mobilních energetických konzultantů M-EKIS. Experti v oblasti energetiky Vám poradí od výběru úsporného osvětlení, správné vytápění, plánování rekonstrukce až po velké projekty energeticky úsporných staveb. Pomohou také s dotacemi, tvorbou dotační žádosti i další administrativou pro získání dotace.
9. Připravte si projektovou dokumentaci. Program EFEKT poskytuje dotaci na předprojektovou přípravu dokumentů jako vstupní studie potenciálu energetických úspor nebo přípravy investičního záměru a dalších.

První kroky za úsporami energie

ZAČNĚTE SBĚREM DAT

- Zjistěte základní informace o objektech, které spravujete. Položte si otázky, jako např. na kolik stupňů vytápíte různé místnosti, jakými žárovkami svítíte apod. Investujte do energetického auditu, který obsahuje i výčet doporučení, jak při šetření energie postupovat.
- Promyslete, s jakými prostředky disponujete. Šetřit energii lze i jinak než vysokými investicemi.

ZAPOJTE SVÉ ZAMĚSTNANCE, ZMĚNA ZAČÍNÁ U KAŽDÉHO Z NÁS

- Důležitá je komunikace úspor energie, které přináší benefity jak pro energetickou bezpečnost České republiky, tak mají pozitivní efekt na životní prostředí a ve střednědobém a dlouhodobém měřítku šetří peníze, které mohou být vynaloženy jinak. Větší změny vždy začínají u jednotlivců.
- V úsporách můžeme začít u sebe:
 - nepřetápějme zbytečně kanceláře na 25° C,
 - vypínejme monitory a počítače při odchodu domů,
 - když odcházíme pouze na krátkou schůzku,
 - vypneme monitor a počítač uvedme do úsporného režimu,
 - při ohřevu vody ve varné konvici ji naplníme pouze tak, abychom neohřívali zbytečně velké množství vody,
 - naučme se správně větrat, nikdy neregulujeme teplotu místnosti otevřením okna,
 - zhasínejme za sebou v místnostech, které se momentálně nepoužívají, ale i při odchodu na schůzku nebo na oběd,
 - namísto jízdy výtahem zkusme patra vyšlapat.

PLÁNUJETE INVESTICE? PORADTE SE ZDARMA

- Zamiřte do nejbližšího konzultačního střediska EKIS nebo se obraťte na mobilního konzultanta M-EKIS, který přijede za Vámi. Poradenství EKIS a M-EKIS je zdarma a dostupné po celé ČR, ale využít ho lze i online (<https://www.mpo-efekt.cz/cz/ekis/strediska-EKIS>).
- Experti v oblasti energetiky Vám poradí od výběru úsporného osvětlení, správné vytápění, plánování rekonstrukce až po velké projekty energeticky úsporných staveb. Pomohou také s dotacemi, tvorbou dotační žádosti i další administrativou pro získání dotace.

Úspory rychle a s nízkými náklady

VYTÁPĚNÍ

- Velkých úspor lze docílit kontrolou času, kdy vytápíte. Není nutné budovu vytápět nepřetržitě 24 hodin denně. Vhodné je vytápění provázat s pracovní dobou, ráno topení zapnout a odpoledne s předstihem zase vypnout.
- Důležité je i správné nastavení parametrů systému vytápění. Teplotu otopové vody je vhodné regulovat v závislosti na teplotě exteriéru, což omezuje přetopení prostoru, které snižuje komfort a zvyšuje tepelné ztráty.
- Snižte termostaty o jeden až dva stupně, ideální pokojová teplota se pohybuje kolem 20° C. Každý stupeň dolů Vám ušetří minimálně 5 % nákladů.
- Teplotu v místnosti nesnižujte nadměrným větráním (uniká teplo), ale regulujte ji pomocí samotného zdroje tepla, resp. termostatu.
- Topení lze ztlumit na chodbách, stejně tak je možné pouze temperovat místnosti, které nejsou využívány stabilně, jako například archivy, sklepy či toalety.
- Zdroje tepla a teplé vody je potřeba správně nastavit. Důležité je provádět i pravidelné revize, které mohou odhalit vady vedoucí k vyšší spotřebě energie.

CHLAZENÍ

- Základem efektivního letního chlazení je vhodné zastínění oken. Zároveň by nemělo docházet k nadměrnému ochlazování místností. Ideální, jak z hlediska energetického, tak ze zdravotního, je udržovat rozdíl mezi teplotou chlazeného interiéru a okolí budovy v rozmezí do 5 °C. Pokud to vaše klimatizace umožňuje, zabraňte přílišným zásahům uživatelů do nastavení.

VENTILACE

- Stěžejní je pro úsporné a efektivní fungování vzduchotechniky její správné nastavení. Kvůli spotřebě by měla být nastavená na co nejnižší výkon a měla by pružně reagovat na kvalitu vzduchu v místnosti, která je mj. dána počtem osob. K regulaci slouží detektory CO2 nebo VOC,

Úspory rychle a s nízkými náklady

které by měly být nastaveny na vhodnou hodnotu, například 800 ppm CO₂.
Vhodným nastavením lze dosáhnout úspor až kolem 2000 Kč na osobu na rok.

SVÍCENÍ

- Vyměňte neúsporné žárovky za jejich LED alternativy, které využívají až o 90 % méně energie. Dávno neplatí, že by takové osvětlení bylo očím nepříjemné nebo nepřírozené. Existuje osvětlení s různou barvou světla (tzv. náhradní teplota chromatičnosti), každá je vhodná pro jinou činnost. Navíc životnost LED žárovek dosahuje až 15 000 hodin, což odpovídá až 15 klasickým žárovkám. Vyšší pořizovací cena se v průběhu životnosti osvětlení vrátí na ušetřených nákladech.
- Zhasínejte světla v nevyužívaných prostorech a na chodbách. Vhodnou dlouhodobou prevencí může být i pořízení světel s pohybovým čidlem.

SPOTŘEBIČE

- Při odchodu vypínejte monitory, počítače a další elektroniku.
- Zkontrolujte správné nastavení běžných spotřebičů, které Váš objekt využívá.
- Při koupi nových spotřebičů se vyplatí investovat do těch energeticky účinnějších, ve výběru Vám pomohou energetické štítky, které energetickou náročnost produktu určují na škále A-G. Například při koupi lednice ve vyšším energetickém standardu ušetříte až třetinu nákladů na energie oproti investici do sice levnější, ale energeticky náročnější alternativy. Zvažte také konkrétní potřeby – velikost lednice, zda je nutný mrazák apod.

Vyšší investice, dlouhodobější benefity

ZAVEĎTE ENERGETICKÝ MANAGEMENT

- Energetický management je systém hospodaření s energií. Zavedením procesů a toků informací lze kontinuálně sledovat spotřebu energie, vyhodnocovat ji a následně navrhovat a realizovat energeticky úsporná opatření. Jedná se tak o dlouhodobé opatření, které přináší úspory každý rok.

- Požádejte si o dotaci:

Program EFEKT poskytuje dotaci pro zavedení energetického managementu

(<https://www.mpo-efekt.cz/cz/dotacni-programy/vyzvy>).

BUDOVY

- Rekonstrukce objektů má pozitivní vliv jak na úspory energií a tedy nákladů, ale i na kvalitu vnitřního prostředí, které se pro uživatele stává přívětivějším.
- Komplexní renovací zahrnující zejména zateplení obálky, výměnu oken, instalace moderního zdroje vytápění můžete dosáhnout snížení ročních nákladů na provoz až o 50 %.
- Po samotné rekonstrukci je důležité provést regulaci a přizpůsobení otopné soustavy novým parametrům budovy, které spočívá v přizpůsobení jejího výkonu. Je také možné instalovat nové prvky, které na základě venkovní teploty regulují výkon otopné soustavy. V obou případech tak nebude docházet k přetápění a celková úspora bude ještě vyšší.
- Požádejte si o dotaci:
 - Pro prvotní konzultaci využijte bezplatných služeb konzultačních středisek EKIS nebo mobilních energetických konzultantů M-EKIS, které Vám poradí s výběrem vhodného dotačního programu a řeknou, co pro žádost budete potřebovat.
 - Konzultaci rovněž poskytuje Státní fond životního prostředí, který po vyčerpání prostředků z Národního plánu obnovy bude spravovat nastupující dotační programy. Konzultovat je možné jak telefonicky, tak on-line či osobně na krajských pracovištích.
 - Připravte si energetickou koncepci obce: Dotace je určena na zpracování místní energetické koncepce, která by měla být nástrojem a návodem, jak optimalizovat dodávku energie vůči energii spotřebovávané v lokalitě konkrétní obce nebo dobrovolného svazku obcí. Místní energetická koncepce by tak měla být dokumentem, podle něhož by místní samospráva měla postupovat při komplexním řešení zajištění dodávky a spotřeby energie v příslušné lokalitě nebo také při dílčích řešeních v rámci jejích jednotlivých částí. Místní energetickou koncepcí je možné vytvořit pro jednotlivé obce nebo města a také pro dobrovolné svazky obcí v případě, že jde o několik obcí, u kterých lze zpracovávat místní energetickou koncepcí dohromady (<https://www.mpo-efekt.cz/cz/dotacni-programy/vyzvy>).
 - Dotace na renovace budov: Ve výběru správné dotace Vám poradí konzultační středisko M-EKIS.

Vyšší investice, dlouhodobější benefity

BUDOVY

- Existuje totiž více dotačních programů:
 - Pro veřejné subjekty je připravena podpora v další části Národního plánu obnovy (<https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/>).
 - Na rekonstrukce technického zázemí můžete žádat v rámci Operačního programu životního prostředí (<https://www.opzp.cz/nabidka-dotaci/>).
 - Nová výstavba je podpořena v rámci Operačního programu životního prostředí (<https://www.opzp.cz/nabidka-dotaci/>).

VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ

- Jedná se o oblast s vysokým potenciálem úspor, navíc s pozitivním vlivem na světelné znečištění, a tedy životní prostředí. Rekonstrukci lze docílit snížení spotřeby a provozních nákladů spojených s veřejným osvětlením o více než 50 %.
- Systém osvětlení je možné v některých místech regulovat.
S vhodnou optimalizací Vám poradí energetický specialista.
- Požádejte si o dotaci na rekonstrukci veřejného osvětlení z Národního plánu obnovy.
Výzvu naleznete zde:
<https://www.mpo-efekt.cz/cz/dotacni-programy/vyzvy/1-2022-rekonstrukce-verejneho-osvetleni>